

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. + 370 5 219 1225, el. p. smmin@smsm.lt, <https://smsm.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT43 4040 0636 1000 2196, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, finansų įstaigos kodas 40400

Lietuvos Respublikos Seimo
Žmogaus teisių komitetui

2026- - Nr.
Į 2026-03-26 Nr. S-2026-1205

Kopija
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministerijai

DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETO PROTOKOLINIO SPRENDIMO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – Ministerija), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komiteto 2026 m. kovo 25 d. posėdžio protokolo išrašu ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos 2025 metų veiklos ataskaita (toliau – Ataskaita), pritaria spęstinių klausimų įvairiose lygių teisių užtikrinimo srityse aktualumui ir pagal kompetenciją teikia informaciją apie atliktas ir numatomas Ministerijos veiklas, atsižvelgdama į Ataskaitoje pateiktus siūlymus.

Atsakydama į rekomendaciją pritaikyti ugdymo turinį ir atsiskaitymų užduotis pagal mokinių su negalia ir mokinių, turinčių kitų sutrikimų ar sveikatos būklių, poreikius ir galimybes, Ministerija pažymi, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 2 str. 26 d., pagalbos ir paslaugų ugdymo procese poreikis atsiranda dėl specialiųjų ugdymosi poreikių, kylančių dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų (negalios), nepalankių aplinkos veiksnių. Ugdymo turinio pritaikymas esant poreikiui yra Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – ŠĮ) nustatyta prievolė: ŠĮ 14 str. 5 d. nustato, kad mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programos prireikus pritaikomos, o ugdymo procese teikiama pagalba ir paslaugos, jei tokį poreikį, vadovaudamasi ŠĮ 14 str. 3 d. nuostatomis, nustato mokyklos vaiko gerovės komisija ar pedagoginė psichologinė tarnyba; o ŠĮ 38 str. 3 d. nustato reikalavimą atitinkamai pritaikyti mokymosi pasiekimų vertinimą mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių.

Mokinių mokymosi pasiekimų vertinimo bendrąją tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugpjūčio 31 d. įsakymas Nr. V-1125 „Dėl Mokinių, kurie mokosi pagal bendrojo ugdymo programas, mokymosi pasiekimų vertinimo ir vertinimo rezultatų panaudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Šiame apraše nustatyti vertinimo tikslai, būdai, lygmenys ir principai, taip pat mokinių įgytų kompetencijų vertinimo bei vertinimo rezultatų panaudojimo nuostatos. Pagal Aprašo 8.3 papunktį, siekdamas adekvataus ir veiksmingo

kompetencijų vertinimo, mokytojas atsižvelgia į visos klasės ir kiekvieno mokinio poreikius, polinkius bei galimybes, įskaitant mokinius su negalia ar kitais sutrikimais, ir prasmingai derina įvairius vertinimo būdus. Tai reiškia, kad mokyklos privalo konkrečiam mokiniui pritaikyti ugdymo turinį ir atsiskaitymus pagal mokinio galias, sveikatos būklę ir specialiuosius ugdymosi poreikius, sudarydamos sąlygas mokiniui sėkmingai dalyvauti ugdymo procese ir atskleisti savo potencialą.

Ministerija pažymi, kad mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP), individualūs ugdymo planai, įskaitant pagalbos planus, rengiami kolegialiai, dalyvaujant mokytojams ir švietimo pagalbos specialistams. Juose įtvirtinami mokyklos sprendimai, priimti įgyvendinant pedagoginių psichologinių tarnybų rekomendacijas, įsivertinamas teikiamos pagalbos reikalingumas ir veiksmingumas bei sprendžiama dėl plano atnaujinimo, tikslinimo, keitimo ar nutraukimo. Rengiant individualius ugdymo planus rekomenduojama vadovautis Nacionalinės švietimo agentūros parengtomis rekomendacijomis „Rekomendacijos dėl atnaujintų bendrųjų programų pritaikymo specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams“, taip pat Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugpjūčio 30 d. įsakymu Nr. V-1568 ir 2021 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-1367 patvirtintomis rekomendacijomis. Jose numatyta, kad ugdymo turinys, metodai, priemonės ir pažangos vertinimas pritaikomi atsižvelgiant į mokinio gebėjimus, galias ir turimus SUP.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2025 m. gegužės 21 d. įsakymu Nr. V-559 „Dėl 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų bendrųjų ugdymo planų patvirtinimo“ 8 priedo 6 punktu, mokinių, besimokančių pagal individualizuotas pradinio ar pagrindinio ugdymo programas arba Socialinių įgūdžių ugdymo programą, mokymosi pasiekimų vertinimo būdai ir periodiškumas susitariami mokykloje, atsižvelgiant į mokinio galias, vertinimo suvokimą, SUP, numatomą pažangą bei tėvų (globėjų, rūpintojų) pageidavimus.

Mokiniai, kuriems ugdymo programos individualizuojamos, mokosi pagal savo galias ir gebėjimus. Kai akademiniai gebėjimai yra žymiai žemesni nei bendraamžių ir neatitinka nustatyto slenkstinio dalykų pasiekimų lygio, mokinys gali nebaigti dalyko programos ir neįgyti atitinkamo išsilavinimo, tačiau įgyja bendrųjų kompetencijų, reikalingų savarankiškumui ir tolesniam gyvenimui. Atsižvelgiant į tai, individualizuotose programose keliami individualūs tikslai, aptariami su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais), derinant trumpalaikius ir ilgalaikius mokymosi lūkesčius bei galimybes.

Apibendrinami, manome, kad ugdymo turinio ir mokymosi pasiekimų vertinimo pritaikymas SUP turintiems mokiniams sudaro prielaidas kiekvienam mokiniui sėkmingai dalyvauti ugdymo procese, atskleisti savo potencialą, stiprina motyvaciją mokytis ir integraciją į klasės veiklas, taip pat leidžia kryptingai stebėti ir koreguoti mokinio pažangą, bendradarbiaujant mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams ir tėvams (globėjams, rūpintojams).

Atsakydama į rekomendaciją, kad mokymuose ir švietimo programose būtina sustiprinti smurto artimoje aplinkoje ir smurto lyties pagrindu prevenciją ir parengti prieinamą informacinę medžiagą apie reprodukcinę sveikatą, Ministerija pažymi, kad švietimo įstaigose vaikų švietimas ir informavimas seksualinio smurto, seksualinio išnaudojimo bei kitų smurto formų prevencijos klausimais yra integruotas į bendrąją prevencijos ir ugdymo sistemą. Siekiant užtikrinti ŠĮ 43 str., 19 d., 5 p. ir 56 str. 2 d. 1 ir 5 p. nuostatų įgyvendinimą, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. V-317 „Dėl Prevencinių programų kriterijų ir atitikties jiems vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas Prevencinių programų kriterijų ir atitikties jiems vertinimo tvarkos aprašas, kuriame nustatyti prevencinių programų atitikties kriterijai. Nuo

2024 m. rugsėjo 1 d. visose mokyklose, vykdančiose ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir pirminio profesinio mokymo programas, įgyvendinamos prevencinės programos turi būti įvertintos pagal minėtą prevencinių programų kriterijų ir atitikties jiems vertinimo tvarką. Tvarkos apraše nustatyti kriterijai įpareigoja, kad prevencinės programos būtų mokslu pagrįstos, tarpusavyje suderintos, aiškiai apibrėžiančios tikslus, priemones ir poveikio vertinimą, orientuotos į visą mokyklos bendruomenę, atitinkančios švietimo politikos principus bei strateginius tikslus, įskaitant „Lietuva 2050“ viziją, ir vykdomos kvalifikuotų konsultantų, teikiančių paramą įgyvendinimo metu.

Ministerija kartu su nacionaliniais centrais, Nacionaline švietimo agentūra nuosekliai dalinasi su mokyklomis aktuali informacija, kuri gali padėti mokykloms vykdant prevencines veiklas. Visa informacija pasiekama Ministerijos interneto svetainėje adresu <https://smsm.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/smm-svietimas/prevencija-mokyklose>. Šioje svetainėje pateikiamos rekomendacijos, metodikos ir kiti naudingi ištekliai, skirti mokyklų bendruomenėms, siekiant stiprinti mokinių emocinę gerovę ir kurti saugią bei palaikančią ugdymo aplinką. Atkreipiamas dėmesys, kad nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. kartu su atnaujintu ugdymo turiniu startavo ir privaloma Gyvenimo įgūdžių bendroji programa (toliau – GĮP), kurios pagrindą sudaro socialinis ir emocinis ugdymas, apimantis tokias temines sritis kaip psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencija, patyčių ir smurto prevencija, savižudybių prevencija, lytiškumo ugdymas, sveikatos ugdymas, pirmoji pagalba, žmogaus sauga, kurios cikliškai kartojasi visą ugdymo laikotarpį, papildant jas tam amžiaus tarpsniui būdingais aspektais. Lytiškumo ugdymo, seksualinės įvairovės ir lytinės tapatybės temos nėra išskirtos kaip atskira privaloma kryptis, tačiau nagrinėjamos bendrame lytiškumo, žmogaus teisių ir socialinio-emocinio ugdymo kontekste, siekiant Gyvenimo įgūdžių bendrosios ugdymo programos tikslų. Lytiškumo ugdymas yra integrali Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos dalis ir apima:

- žmogaus raidos, santykių ir atsakomybės temas;
- lytinės ir reprodukcinės sveikatos klausimus;
- pagarbos, lygių galimybių ir nediskriminavimo principus.

Turinyje numatyta nagrinėti įvairius lytiškumo aspektus, įskaitant: skirtingas lytines orientacijas; asmens tapatumo ir savivokos klausimus; pagarbų santykį su kitais asmenimis, nepriklausomai nuo jų tapatybės ar įsitikinimų. Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos įgyvendinimas grindžiamas kompetencijų ugdymu, todėl konkretus temų gylis ir pateikimo būdai gali skirtis priklausomai nuo mokinių amžiaus, mokyklos bendruomenės sprendimų ir mokytojo pasirinktos metodikos. 2025 m. Gyvenimo įgūdžių bendroji programa Lietuvos mokyklose nuosekliai įgyvendinama 1–II gimnazijos klasėse. Nors konkrečių ekspertinių organizacijų pasirinkimas paliktas mokykloms ir mokytojams spręsti, švietimo portale *emokykla.lt* ugdymo proceso dalyviai gali rasti metodinę pagalbą, apimančią socialinio ir emocinio ugdymo, sveikatos, patyčių prevencijos, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos, savižudybių prevencijos, lytiškumo ugdymo ir kitas temas. Metodinė pagalba apima:

- Gyvenimo įgūdžių bendrosios programos įgyvendinimo rekomendacijas;
- ilgalaikius planus, kuriuose pateiktos nuorodos į įvairių autorių šaltinius;
- metodinę medžiagą ir skaitmenines mokymosi priemones, įskaitant nevyriausybių organizacijų ir kitų institucijų parengtą medžiagą.

Taip pat mokytojams sudarytos galimybės kelti kvalifikaciją specialiose nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose, skirtose pasirengti įgyvendinti Gyvenimo įgūdžių bendrąją programą. Patiksliname, kad 2023 m. akredituotos ir įgyvendinamos dvi nacionalinės pedagoginių

darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programos (toliau – NKTP): Vilniaus universitete „Gyvenimo įgūdžių ugdymas“ ir Vytauto Didžiojo universitete „Gyvenimo įgūdžių mokomojo dalyko įgyvendinimas pagrindiniame ugdyme“. Mokytojai, norintys vesti gyvenimo įgūdžių pamokas mokykloje, iki 2026 m. rugsėjo turi pabaigti vieną iš šių dviejų universitetų siūlomų NKTP. Universitetai, įgyvendindami šias NKTP, turi vadovautis GĮP principais, pateikiama informacija turi būti grįsta mokslu, etiška, taip pat turi būti vadovaujama lygiateisiškumo, nediskriminavimo nuostatomis, gerbiamos visų asmenų teisės ir laisvės. Remiantis naujausia informacija dėl dalyvavimo gyvenimo įgūdžių nacionalinėse kvalifikacijos tobulinimo programose, matyti, kad Vilniaus universitete 59 asmenys jau yra baigę programą, o 61 – šiuo metu mokosi. Vytauto Didžiojo universitete 799 asmenys yra baigę studijas, o dar 152 – tęsia mokymąsi.

Informuojame, kad higienos priemonių prieinamumą mokyklose nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. V-773 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“. Sveikatos apsaugos ministerija 2026 m. vasario 18 d. teikė derinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymo Nr. V-773 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą, kuriame siūloma papildyti Higienos normų 42 punktą nustatant reikalavimą moterų tualetų patalpose užtikrinti menstruacijų higienos priemonių prieinamumą. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija palaiko šią iniciatyvą ir supranta, kad lygiagrečiai su menstruacijų higienos priemonių prieinamumu turi būti užtikrintas ir mokinių švietimas apie menstruacijas, sveikatą, tinkamą higieną ir fiziologinius pokyčius, vykstančius paauglystėje, o tai ir vykdoma GĮP.

Ministerija pažymi, kad mokyklinių uniformų dėvėjimas reglamentuojamas mokyklų vidaus teisės aktuose. Ministerija pabrėžia, kad uniformų taisyklės turi atitikti lygių galimybių ir nediskriminavimo principus. Reikalavimai, nustatantys skirtingą aprangą pagal lytį (pvz., įpareigojami mergaites dėvėti tik sijonus), gali būti laikomi diskriminaciniais. Todėl svarbu, kad taisyklės būtų neutralios lyties atžvilgiu ir suteiktų mokiniams galimybę rinktis iš kelių uniformos komplektų ar jų dalių, nepriklausomai nuo lyties. Pavyzdžiui, mokyklos uniformą gali sudaryti kombinacijos, renkantis iš: 1. kelnių, sijono ar sarafano, 2. marškinėlių, 3. švarko arba megztinio. Taip užtikrinamas mokinių orumas, saviraiškos laisvė, lygiateisiškumas. Ugdymo įstaigoms kilus klausimų dėl uniformų taisyklių taikymo, Ministerija išlaiko nuoseklią poziciją, kad mokyklų vidaus tvarkos aktai turi atitikti galiojančius teisės aktus ir užtikrinti vienodas galimybes visiems mokiniams.

Apibendrinant galima teigti, kad galiojantys teisės aktai ir rekomendacijos užtikrina, jog mokymosi turinys ir vertinimai pritaikomi pagal mokinių SUP, o prevencinės programos kartu su GĮP apima temas apie smurto prevenciją, lytiškumą, žmogaus teises ir lygių galimybių principus. Šios priemonės prisideda prie saugios, įtraukios ir visapusiškos ugdymo aplinkos kūrimo, leidžiančios mokiniams įgyti tiek akademinį, tiek socialinių ir emocinių kompetencijų. Taip švietimo sistema nuosekliai vykdo nacionalinės švietimo politikos, lygių galimybių užtikrinimo ir smurto prevencijos tikslus.

Švietimo, mokslo ir sporto viceministras

Jonas Petkevičius

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius (2026-04-27 13:06:49)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ KOMITETO POSĖDYJE PRIIMTO PROTOKOLINIO SPRENDIMO
Dokumento rūšys	RAŠTAS
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-04-14 Nr. SR-1194
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2026-04-14 Nr. G-2026-3247
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jonas Petkevičius, Viceministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-13 23:32:39 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-04-13 23:32:54 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E,2.5.4.97=#0c0e4e545245452d3130373437303133,SK ID Solutions AS,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-02-07 19:12:17–2030-02-07 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	DBSIS
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-14 06:21:44 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-05-16 11:31:08–2028-05-15 11:31:08
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-04-14 07:07:21 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-02-26 13:16:36–2028-02-26 13:16:36
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.90.4
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-04-27 13:06:49)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-04-27 13:06:49 atspausdino Ingrida Aidietienė

Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-